

Chemické listy v roce 2006 a pár úvah

V letošním roce slaví Chemické listy svůj stý ročník, jako pokračování Listů chemických (130. ročník) a Časopisu pro průmysl chemický (116. ročník). Ta tradiční troji tiráž je dokladem toho, jak se časopis během prvních třiceti let své existence měnil, ve snaze nalézt optimální název. Před sto lety se jeho název konsolidoval, sice občas s pomíjivými přídomky, ale nakonec dospěl v dobře zavedenou značku. Jubileum našeho časopisu oslavíme v čísle 4/2006 a kromě toho bude připomenuto i na letošním 58. Sjezdu chemických společností v Ústí nad Labem.

Základem existence každého časopisu je spontánní příliv rukopisů. I když lze dlouhodobě vypořádat pravidelné půlroční střídání period hojných a hubených, nikdy nedošlo k situaci, že by Chemické listy neměly co tisknout. Zvláště v poslední dekádě, kdy chemické časopisy vydávané v národním jazyce pod tlakem angličtiny mizí, je potěšitelné, že si Chemické listy zachovaly svoji svébytnost a dokonce disponují nezanedbatelným impaktivním faktorem. To je bezesporu pro časopis vydávaný v češtině a ve slovenštině úspěch. Na druhé straně se však lze setkat s názory a postoji přezíravými, rezervovanými a neinformovanými. Má vůbec čeština v odborné literatuře co dělat, když vlastně všichni umíme více či méně anglicky? Proč se trápit hledáním českých ekvivalentů, když si mohou zajet do „fitness centra a mít na sobě crime outfit a dopřát si indoor activity, třeba cycling nebo spinning či body building, a pak si dát drink Angel wings a nakonec odjet Drink & Drive“. Nic proti angličtině, ale mám pocit, že čím jsme lepší v angličtině, tím jsme horší v češtině. Další vývoj ukáže.

Ale zpět k edičnímu plánu na letošní rok. Již vyšlé číslo 1/2006 bylo zaměřeno na vztah chemie a farmacie a tomuto nosnému tématu bude věnováno vždy první číslo v ročníku. Téma chemie a farmacie je vysoce aktuální a je potěšitelné, že mezi přispívajícími jsou zastoupeni i odborníci z farmaceutických firem. I letos vydáme monotematické číslo 10/2006, chemie a životní prostředí. Problematické se však jeví vydání zemědělského čísla, 7/2006. Na toto téma nepřichází do redakce spontánně mnoho prací a s vyžadovanými příspěvky nemáme obecně dobré zkušenosti. Naproti tomu se dnes ve všech pádech skloňuje nano,

a proto ani Chemické listy nechtějí zůstat stranou. Chystáme populární referát na téma „Vítejte v nanosvětě“, který bude jistě vítanou pomůckou pro pedagogy gymnázií. Atraktivním referátem budou jistě „studené molekuly“, téma na hranici mezi chemií a fyzikou, který chystáme pro číslo 4/2006. Další připravované články, které jistě zaujmou, jsou: Hormony a láska; Kanabinoidy a Biosyntéza hmyzích feromonů.

Počítáme rovněž se sborníky tradičních konferencí, které budou zanořeny do čísel: 5/2006 – VI. Mezioborové setkání mladých biologů, biochemiků a chemiků (konference Sigma-Aldrich) a 11/2006 – Pokroky v organické, bioorganické a farmaceutické chemii. Číslo 8/2006 bude věnováno sborníku již zmíněného 58. Sjezdu chemických společností v Ústí nad Labem.

Nejdůležitější ovšem je, jak Chemické listy v roce 2006 financovat. Příjmy z předplatného na pokrytí nákladů nestačí a členské příspěvky se k dotaci časopisu nepoužívají. Časopis nedisponuje žádným generálním sponzorem, který by ho zbavil starostí o finance. Financování Chemických listů se již delší dobu skládá z předplatného, komerčních příloh, grantů a sponzorských darů. Především získání posledních tří jmenovaných položek předpokládá osobní nasazení členů redakčního kruhu a předsednictva České společnosti chemické. Vytvoření dostatečného finančního krytí Chemických listů ovšem znamená, že bulletinová čísla mohou být zaslána členům Společnosti zdarma (pouze v rámci členského příspěvku). Obstarávání peněz je záležitostí snad povznášející (a nezbytnou), ale na druhé straně velmi usilovnou a nepolevující, časově náročnou a ne vždy příjemnou, rentabilní a populární. Zajistit pro Chemické listy trvale udržitelný rozvoj je velmi příhodný příměr.

Podstatné pro vydávání Chemických listů je, že to současný redakční kruh baví. Vzpomínám si, jak před lety prof. Josef Koštík (šéfredaktor v letech 1946–51) vyprávěl, jak ho to velmi nebavilo, protože to dostal příkazem (ale i to Chemické listy překlenuly). Přeji si tedy, aby nás to všechny (redaktory, autory i čtenáře) v roce 2006 spíše bavilo.

Bohumil Kratochvíl